

Третій Тост

2024 рік • БЕРЕЗЕНЬ • № 5-6 (749–750)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ІЗ ПОСТАНОВИ

Про індексацію пенсійних і страхових виплат та додаткових заходів щодо підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення у 2024 році

ВІДПОВІДНО до пункту 6 розділу «Прикінцеві положення» Закону України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що з 1 березня 2024 р. перерахунок пенсій згідно з Порядком проведення перерахунку пенсій відповідно до частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 лютого 2019 р. № 124 «Питання проведення індексації пенсій у 2019 році» (Офіційний вісник України, 2019 р., № 19, ст. 663), проводиться із застосуванням коефіцієнта збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії (далі – коефіцієнт збільшення), у розмірі 1,0796.

23 лютого 2024 р., № 185, Київ.

**Д. ШМИГАЛЬ,
Прем'єр-міністр України.**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 23 лютого 2024 р. № 185

Зміни, що вносяться до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28 липня 2010 р. № 656

1. В абзаці другому слова і цифри «в осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи – 650 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, II групи – 525 відсотків, III групи – 360 відсотків, в учасників бойових дій та постраждалих учасників Революції Гідності – 210 відсотків» замінити словами і цифрами «в осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи – 15 347 гривень, II групи – 12 396 гривень, III групи – 8 500 гривень, в учасників бойових дій та постраждалих учасників Революції Гідності – 4 958 гривень».

2. Абзац четвертий виключити.

Повний текст постанови читайте на сайті УСВА.

ЗАКОН ДЛЯ ВЕТЕРАНІВ

Мінветеранів провело обговорення деяких положень проєкту Закону України «Про основні засади ветеранської політики в Україні».

ЗУСТРІЧ ВІДБУЛАСЯ за участі народних депутатів України, представників міністерств, усіх органів влади, які дотичні до реалізації ветеранської політики, та громадськості. Також в онлайн та офлайн форматах до обговорення долучилися ветерани, члени сімей загиблих захисників і захисниць України.

Мінветеранів представило бачення ключових норм нового Закону «Про основні засади ветеранської політики в Україні», який напрацюється зараз. Зокрема, говорили про необхідність розділити законодавче регулювання системи наявних пільг і гарантій соціального захисту для ветеранів радянського періоду та створити систему доступних послуг і переваг для сучасних ветеранів й тих, хто надалі боронитиме незалежність і територіальну цілісність нашої країни.

«Створюючи такий важливий закон як цей, маємо дуже чітко розуміти для кого ми його робимо і якої мети хочемо досягти», – зазначив виконавчач обов'язків міністра у справах ветеранів України Олександр Порхун.

Разом із ветеранами посадовці обговорили бачення того, хто такий сучасний український ветеран, хто буде учасником переходу від військової служби до цивільного життя. Адже це основа, на якій базуватиметься нова ветеранська політика.

«Для нас важливо почути всі думки, щоб напрацювати визначення, які будуть охоплювати всі необхідні аспекти», – додала заступник міністра у справах ветеранів України з питань європейської інтеграції Оксана Сивак.

Про обговорення ветеранського законопроєкту у Верховній Раді України читайте на 2-й стор.

У ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ДОБРОВОЛЬЦЯ ДЯКУЄМО ВСІМ, ХТО СТАВ НА ЗАХИСТ УКРАЇНИ

З нагоди Дня українського добровольця Президент Володимир Зеленський зустрівся з військовослужбовцями та вручив державні нагороди, зокрема ордени «Золота Зірка» Героя України.

«Сьогодні ми дякуємо кожному, дякуємо кожній, хто став на захист Української держави та суспільства. Ми дякуємо тим, хто обрав Україну, коли від цього залежало все. Хто не залишився осторонь і не побоявся боротися», – сказав глава держави, звертаючись до присутніх.

За його словами, власна національна держава та національна культура – це не просто спадок, це завжди сміливі прояви волі конкретних людей, які присвячують себе тому, щоб українське збереглося.

«Росія не зламала українців, бо

люди пішли захищати своє та не здали Україну ворогу. І дотепер мільйони об'єднані спільним відчуттям, що Україна – це всі її люди, усі, хто за неї справді бореться. Саме таке відчуття приносить перемоги. Відчуття спільності. Відчуття обов'язку. Відчуття України. Наша єдність, наша воля боротися проти російської окупації. Боротися сміливо й перемогти заслужено», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент висловив вдячність кожному українському солдату та кожному командирі, які б'ються заради України, та кожному, хто працює на спільну українську перемогу.

Присутні вшанували хвилиною мовчання пам'ять усіх українських героїв різних часів, які віддали свої життя, щоб Україна жила.

Глава держави вручив орден «Золота Зірка» Герою України, молодшому лейтенанту ЗСУ Віталію Сукачу, який добровільно пішов до лав Збройних Сил у 2014 році. З початку повномасштабного вторгнення Росії командир роти виконує бойові завдання в Донецькій області, зокрема успішно стримує противника та завдає окупантам великих втрат у живій силі й техніці.

Президент також передав орден «Золота Зірка» родині полеглого Героя України, молодшого сержанта ЗСУ Василя Поліщука, який захищав Україну з 2014 року

(Закінчення на 2-й стор.)

НАЛЕЖНІ ПОСЛУГИ І СОЦІАЛЬНІ ГАРАНТІЇ

За ініціативи Мінветеранів уряд схвалив методичні рекомендації з надання адмінпослуг ветеранам та їхнім родинам. Відповідне розпорядження Кабінету Міністрів України містить, зокрема, рекомендації із забезпечення належного якісного сервісу, інформаційного супроводу, практичні поради щодо взаємодії з ветеранською спільнотою тощо.

МЕТОДИЧНІ рекомендації розроблені фахівцями Мінветеранів для запровадження єдиного підходу у роботі ЦНАПів під час надання адміністративних послуг ветеранам війни і членам їхніх сімей у форматі «єдиного вікна» та за мінімальної кількості відвідувань.

Після повернення українських захисників і захисниць з війни та набуття ними відповідних статусів зростають потреби у наданні цим особам широкого спектру належних послуг і соціальних га-

рантій, доступного роз'яснення умов і порядків їх отримання.

Тому впровадження методичних рекомендацій від Мінветеранів сприятиме підвищенню ефективності адміністрування прав і можливостей зазначеної категорії осіб, створенню сприятливого, доброзичливого мікроклімату для їх обслуговування в ЦНАПах. Про це говорив директор Департаменту соціальної роботи Мінветеранів Руслан Приходько.

«Забезпечення належного і

якісного сервісу ветеранам війни, членам їхніх сімей та родинам полеглих воїнів є одним із пріоритетних завдань нової державної ветеранської політики. Для цього ми консолідуємо наші спільні зусилля з усіма міністерствами, з військовими адміністраціями, з обласною та місцевими владами», – наголосив він.

За сприяння Мінветеранів реалізується пілотний проєкт «Адмінсервіс «Ветеран», що має спростити надання адміністративних послуг ветеранам і членам їхніх сімей. Сервіс успішно функціонує вже у 10 регіонах України: Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Київській, Львівській, Рівненській, Сумській областях та у Києві.

Забезпечення житлом ветеранів війни, членів їхніх сімей та родин загиблих – одне з 12 пріоритетних завдань нової державної ветеранської політики відповідно до ухваленого Плану дій уряду на 2024 рік.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ – СЕРЕД ПРІОРИТЕТІВ

ЦЬОГО РОКУ за трьома житловими програмами Мінветеранів передбачено фінансування в обсязі 5,7 мільярдів гривень. Це дозволить забезпечити виплату грошової компенсації на придбання житла для понад 2000 осіб.

Йдеться про осіб з інвалідністю I-II групи внаслідок АТО/ООС/заходів оборони та членів сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць – грошова компенсація цій категорії передбачена в обсязі майже 3 млрд грн; внутрішньо переміщеним особам з числа учасників бойових дій та особам з інвалідністю III групи внаслідок АТО/ООС до 01.06.2018 р. – в обсязі майже 2,3 млрд грн; особам з інвалідністю I-II групи з числа учасників бойових дій на території інших держав і членів сімей загиблих – компенсація на суму майже 400 млн грн.

Розподіл коштів буде здійснюватись Мінветеранів на підставі поданої потреби від областей, яка формується та подається до міністерства у термін до 15 квітня поточного року.

Детальніше: <https://is.gd/94SAbV>.

● **ЛУЦЬК**

● **ІЗМАЇЛ**

● **СТАРА СИНЬВА**

У ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО ДОБРОВОЛЬЦЯ ДЯКУЄМО ВСІМ, ХТО СТАВ НА ЗАХИСТ УКРАЇНИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

та виконував бойові завдання на сході країни. У серпні 2022-го, під час наступу ворога на Харківщині, він вивів підлеглий особовий склад з-під вогню, але зазнав поранення, несумісного з життям.

Володимир Зеленський вручив орден «Золота Зірка» родині військовослужбовця Національної гвардії України, головного сержанта Вадима Жукова, який був удостоєний звання Героя України посмертно. Він захищав країну з 2014 року, а з початку повномасштабного вторгнення Росії виконував бойові завдання на Харківщині та Луганщині, неодноразово відзначався влучними пострілами з гранатомета.

Найвищу державну нагороду також передано сім'ї полеглого Героя України, молодшого лейтенанта Павла Трухана, який у лютому 2022 року добровільно вступив до лав захисників Батьківщини. Командир кулеметного взводу виконував завдання на сході країни. У квітні 2023-го, під

час ворожого штурму позицій та обстрілу з мінометів, військовий евакуйовував побратимів і зазнав поранення, несумісного з життям.

Крім того, глава держави нагородив орденом Богдана Хмельницького II ступеня старшого лейтенанта Нацгвардії Олександра Слюсаря. Орденами

Богдана Хмельницького III ступеня нагороджено старшого лейтенанта Владислава Роїка та майора Дмитра Тарасенка з лав ЗСУ, а також капітана Нацгвардії Олександра Малайренка.

Президент також вручив військовослужбовцям ордени «За мужність» III ступеня та Данила Галицького.

Законотворчість

ЗАМІНИТИ ПІЛЬГИ, ЩО НЕ ПРАЦЮЮТЬ, НА НОВІ ДЕРЖАВНІ ПОСЛУГИ ЗА ПОТРЕБАМИ

ОБГОВОРЕНО засади новітньої ветеранської політики: важливість чіткого унормування статусів та єдиний підхід щодо надання послуг ветеранам і ветеранкам. Пообіцяли якісну підтримку захисників і захисниць України після демобілізації. Про це передає УНН із посиланням на прес-службу апарату Верховної Ради України.

Відбулося широке обговорення положень проекту Закону України «Про основні засади ветеранської політики в Україні», до якого долучилися члени Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, представники міністерств, ветерани російсько-української війни, члени сімей загиблих.

На заході оголосили, що державна підтримка захисників і захисниць України після демобілізації має бути якісною та відповідати потребам людини.

Влада замінює непрацюючі та неадресні пільги на задоволення

У Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів обіцяють замінити застарілі пільги для ветеранів новими державними послугами, орієнтованими на попит, щоб краще відповідати індивідуальним потребам.

потреб. Заміна – це не тільки виплата коштів. Це надання нових державних послуг за потребами. Це визначення пріоритетів у потребах: перше – це життя і здоров'я, друге – економічна незалежність, – повідомила голова комітету Галина Третякова.

Крім того, йшлося про те, що важливе чітке унормування статусів: ветерана Афганської війни, сімей загиблих, членів сімей зниклих безвісти та ін. Також звернулися до теми визначення статусу сучасних ветеранів і ветеранок.

Настав час перевірити усі пільги, зрозуміти, що ми можемо реально надати нашим захисникам. Не має бути законів, в яких держава щось обіцяє надати, але по суті не надає. Держава по-

винна надати захиснику те, що вона декларує. Має надати просто, гідно, з повагою. Про це заявив Анатолій Остапенко, голова підкомітету з питань соціального захисту прав ветеранів.

Звернули увагу на високий економічний потенціал ветеранів і ветеранок, розбудову можливостей для розвитку громадян після демобілізації.

Захисники та захисниці України, які боронять державні кордони з 2014 року, – зовсім молоде покоління, в яке ми повинні інвестувати. Ми обговорюємо ветеранське підприємництво, – наголосив член Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів Тарас Тарасенко.

Ігор ТЕЛЕЖНИКОВ.

Соціопитування

МАЙЖЕ КОЖЕН ДРУГИЙ УКРАЇНЕЦЬ ДОПУСКАЄ, ЩО МОЖЕ СТАТИ ВЕТЕРАНОМ

41% опитаних українців допускають, що можуть стати ветераном у майбутньому, 53% – протилежної думки. Про це свідчать дані четвертого загальнонаціонального опитування «Образ ветеранів в українському суспільстві», проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» спільно з Українським ветеранським фондом.

ПРО МОЖЛИВІСТЬ стати ветеранами найчастіше кажуть мешканці західних регіонів, наймолодші респонденти, чоловіки, та ті, хто мають родичів і близьких, котрі воювали з 2014 року і зараз.

«Особливу увагу варто звернути на тривожний тренд зниження довіри до ветеранів періоду АТО/ООС, згідно з опитуванням. Це може свідчити про наростаючу стигматизацію ветеранів і потенційне поглиблення проблем із їхньою соціалізацією та адаптацією. Якщо ця тенденція продовжиться, можливо, ми станемо свідками подібних сценаріїв стосовно ветеранів, які наразі воюють, після їх повернення додому», – каже Руслана Величко-Трифонюк, виконавча обов'язків виконавчої директорки Українського ветеранського фонду.

Попри зростання кількості родин, в яких є люди, котрі воюють, все ж опитування фіксує зниження рівня абсолютної довіри

цивільного населення до ветеранів різних категорій та військових. «76% опитаних вважають, що суспільство сьогодні поважає ветеранів. Водночас у порівнянні з опитуванням у вересні 2023 року

їхня кількість майже не змінилася (у вересні таких було 79%). Протилежну думку сьогодні мають 18%. Більше таких серед мешканців західних регіонів і молоді», – наголосив Любомир Мисів, за-

ступник директора Соціологічної групи «Рейтинг».

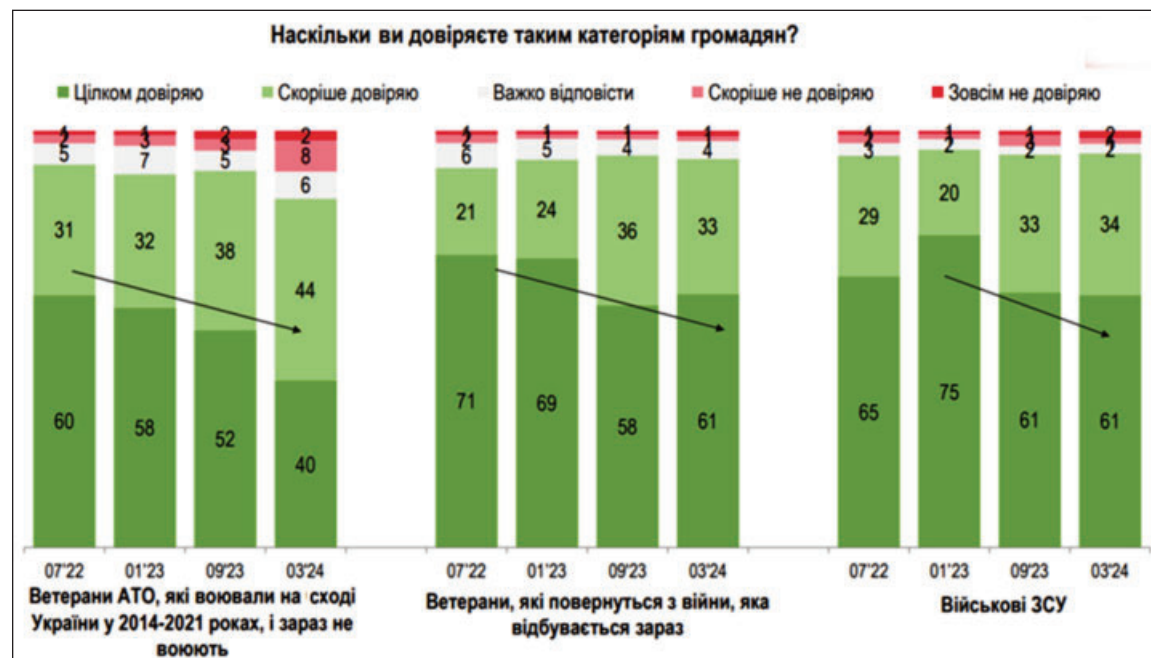
67% українців вважають, що для ветеранів однією з головних проблем буде нерозуміння з боку суспільства. Водночас опиту-

вання, проведене Українським ветеранським фондом у січні 2024 року серед ветеранів, показало, що 63,3% ветеранів зіткнулися з нерозумінням з боку суспільства.

«Ми регулярно провидимо загальнонаціональні опитування серед цивільного населення та аналізуємо потреби й настрої ветеранів. Наразі фіксуємо зростання стигматизації захисників. До прикладу, за результатами загальнонаціонального опитування 86% українців вважають, що ветерани зіткнулися з психоемоційною нестабільністю у той час, коли останній аналіз настроїв ветеранів вказує, що лише 50,5% ветеранів вважають цю проблему ймовірною», – каже Юлія Кірілова, начальниця навчально-аналітичного відділу Українського ветеранського фонду.

Більше деталей по опитуванню можна переглянути на сайті Українського ветеранського фонду.

Опитування проведено 2-5 березня 2024 року. Вибіркова репрезентативна за віком, статтю і типом поселення. Вибіркова сукупність: 1000 респондентів. Метод опитування: САТІ. Помилка репрезентативності дослідження з довірчою імовірністю 0,95: не більше 3,1%.

ВETERАНИ ВІННИЧЧИНИ – В СТРОЮ ЗАХИСНИКІВ

Учасники бойових дій в Афганістані не один рік боронять українські землі від російської навали. Вони не стали осторонь подій, що відбувалися на сході України, адже як ніхто розуміли, що таке війна, тому й підставили плече допомоги.

ОДНІ ПОЧАЛИ займатися волонтерською діяльністю. Власним транспортом вирушали на передову, щоб доставити захисникам необхідне: теплий одяг, військову амуніцію, продукти харчування, речі першої необхідності.

Другі поповнили лави захисників України: Сергій Коврига, Василь Галяс, Михайло Підпригора, Олексій Логачов, Анатолій Гуцол, Валентин Драмарецький. З літа 2014 року добровольцем пішов служити Олександр Пустовіт. Відтоді і до цього часу він захищає територіальну цілісність України. Влітку того ж року на службу у ЗСУ був мобілізований Казимир Любецький. Служив у 72-й окремій механізованій бригаді імені Чорних Запорозжів. Звільнився у запас у вересні 2015 року, а з квітня 2022-го – знову в лавах своєї бригади боронить рідну землю.

Треті поповнили лави захисників услід за своїми синами. 29 січня 2015 року в стрій став Валерій Кучер із сином Богданом. З березня 2015 по вересень 2017 року східні рубежі нашої країни захищав Василь Бовкун. Син Сергій, який пішов батьковою стежиною, обрав фах військового, з 2014 року брав участь в АТО. І нині стоїть на захисті України.

Перший день повномасштабного вторгнення російського агресора на українські землі згуртував і об'єднав нас у велику рушійну силу. Юнаки та чоловіки стали на захист рідної землі. Черги до військкоматів були довжелезними.

Учасники бойових дій знову не залишилися осторонь. Чоловіки попри вік, групи інвалідності, важкі поранення після Афганістану поповнили лави захисників України. Також вінничани-«афганці» разом з головою Вінницької обласної Співки ветеранів війни в Афганістані Петром Кирилшиним прибули у пункт формування територіальної оборони. Усі вони добровольцями вступили до 120-ї бригади територіальної оборони Збройних Сил України, здебільшого у 210-й батальйон, в якому був взвод «афганців». Командував взводом майор запасу Василь Нечипорук. Військовослужбовці несли чергування на ротно-опорних пунктах Вороновиця, Дорожне, напрямках Вінниця – Липовець – Немирів, охороняли об'єкти критичної інфраструктури обласного центру.

У березні 2023 року особовий склад 210-го батальйону брав участь в обороні Бахмута, інші батальйони обороняли Слов'янськ

та інші населені пункти сходу України.

Ветерани війни в Афганістані служили в інших батальйонах 120-ї ОБрТро ЗСУ, в Силах спеціальних операцій, бригадах морської піхоти, серед них Валерій Сторчак, Анатолій Кондюк, Михайло Пилипенко, Микола Дзекан, Петро Коптяев, Василь Коваленко, Володимир Свящук, Микола Соловей, Андрій Пиндик, Олег Шулікін та багато інших.

Учасник бойових дій Олег Шу-

ДОБРО – КЛЮЧ ДО ПЕРЕМОГИ

Силами і коштом небайдужих людей Шепетівської громади, а також за сприяння міської організації ветеранів Афганістану, священником храму Віри, Надії, Любові та їх матері Софії Федором Вересюком і волонтерами з благословіння настоятеля храму священника Анатолія Вересюка (воїна-«афганця») було здійснено поїздку на Донеччину.

МЕТА ПОЇЗДКИ – допомога військовим, які перебувають на східному напрямку, а також допомога цивільним, які постраждали внаслідок бойових дій. Згуртувавшись, вдалося зібрати 4,5 тонн допомоги: це маскувальні сітки, окопні свічки, бензопили, грілки, буржуйка, теплі шкарпетки й рукавиці, одяг, консервація, вареники, речі особистої гігієни, хліб, домашня випічка і смаколики для військових і переселенців.

Місцеві «афганці» звернулися до жителів Чотирбоківського старостату з проханням допомоги зібрати овочі для потреб військових. Було зібрано близько двох тонн гуманітарної допомоги, яка включала жири, консервацію, овочі та смаколики.

Волонтери відвідали Краматорськ, Покровськ, Лиман, Святогірськ та Ізюм. У цьому напрямку передали необхідні речі для військових. Кожен воїн отримав подарунок від дитей – сільно-жовтих ягнорів і малюнки, які вони робили власними руками.

Для біженців з Авдіївки передано багато одягу, картоплі, моркви, буряка, цибулі, консер-

вації, молочних продуктів, засобів особистої гігієни та бензопили. У місті Святогірську в притулок для переселенців передано багато смаколиків та іграшок для дітей, які мають змогу навіть в такий важкий час навчатися.

Дякуємо усім, хто долучився до збору гуманітарної допомоги! З любов'ю – до Перемоги!

пільська птахофабрика», священнику Ігорю Білорусу, жителям, працівникам Будинку культури, дитячого садка, місцевої школи с. Сорочке Іванівської громади та ветерану-«афганцю» Любомиру Язловецькому, який організував збір продуктів харчування, волонтерському пункту «Ольвія», ветеранам-«афганцям» Тернопільщини за допомоги в сортуванні, за-

вантажненні та зборі коштів для заправки автомобіля.

Спільними зусиллями як на фронті, так і в тилу, ми обов'язково здобудемо Перемогу!

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної
організації УСВА.

СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕМОЖЕМО

8-9 березня група волонтерського центру «Патріот» Тернопільської обласної Співки ветеранів Афганістану, яку очолює голова обласної організації УСВА Сергій Лісовий, перебувала на фронті. Цього разу гуманітарну допомогу доставили в 35-й окремий стрілецький батальйон Збройних Сил України, який веде бойові дії на Харківському напрямку.

ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ до автомобілів, окопні свічки, гумові чоботи, засоби особистої гігієни, пральний порошок і вологі серветки, продукти харчування та домашні смаколики – все, що замовляли наші воїни, направлено й передано у військові підрозділи, за що волонтери отримали подяку від наших захисників.

Щира подяка всім, хто не стимився допомагати нашим героїчним воїнам: волонтерці Любові Кузів, приватному підприємцю Володимиру Оришаку, керівництву ПАТ «Терно-

Воїни-«афганці» – українській армії

ВETERАНИ ВІННИЧЧИНИ – В СТРОЮ ЗАХИСНИКІВ

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

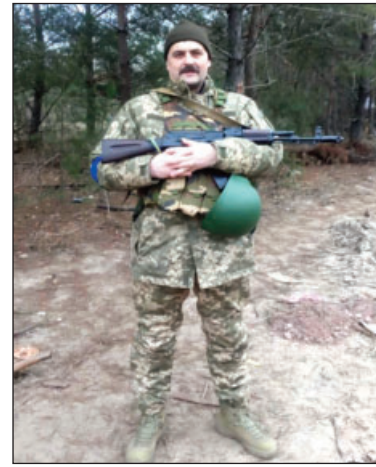
У зв'язку із досягненням граничного віку перебування на військовій службі певна кількість учасників бойових дій звільнена з лав ЗСУ. Нині вони займаються волонтерською діяльністю. Учасники гурту «Аскер» з його художнім керівником Сергієм Котляревським організують благодійні концерти.

24 лютого – у другу річницю початку повномасштабного вторгнення російської федерації згадаємо загиблих побратимів.

Миротворець, член Гайсинської громадської організації ветеранів війни в Афганістані сапер Сергій Коврига навчав бійців знешкоджувати вибухонебезпечні предмети. Загинув 27 липня 2014 року під містом Лугутине Луганської області. Нагороджений орденом Богдана Хмельницького III ступеня (по смертно).

Василь Галія підірвався на міні 19 серпня 2015 року поблизу Попасної Луганської області. Нагороджений медаллю «За відвагу» (Афганістан), відзнакою Президента України – орденом «За мужність» III ступеня (по смертно).

Василь Бовкун помер 1 квітня 2020 року. Поранення дало

поштово важкому захворюванню.

Олег Горбачук помер 1 серпня 2022 року в Удеському військовому госпіталі від поранення.

Олексій Нестеров загинув 9 жовтня 2022 року біля населеного пункту Садок Херсонської області.

Михайло Будяк загинув 20 жовтня 2023 року в бою під селом Костромка, що на Херсонщині.

«Афганцям» – героям російсько-української війни присвячені матеріали виставки «Україні щит», котра діє в експозиції Вінницького обласного краєзнавчого музею.

**Вічна їм пам'ять!
Шана захисникам України!**

ПОСИЛЬНА ДОПОМОГА

До волонтерської команди Дніпровського міського об'єднання ветеранів війни в Афганістані УСВА постійно звертаються наші захисники з різних підрозділів місцевої бригади ТРО з проханнями про допомогу в придбанні тих чи інших матеріалів і різноманітного обладнання.

адапували і встановили на свого металевого коня.

Хлопці дуже задоволені і дякують нам усім за цю посильну допомогу. Зі свого боку ми дякуємо усім, хто донатить і довіряє нам, і пишаємось вами.

Війна, на жаль, триває, але ми з бойовим ентузіазмом працюємо далі!

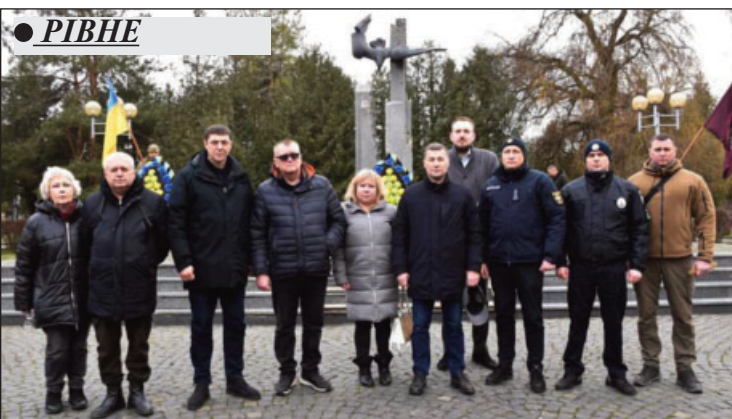
Продовжуємо збір грошей на придбання костюмів-трансформерів для поранених воїнів, які перебувають на лікуванні у на-

шому місті, вони й надалі йдуть основною темою.

Кожен, хто бажає допомогти нашим бійцям боронити Україну, може зробити переказ на рахунок UA57 305299 00000 26204698908573 АТ КБ «ПРИВАТ-БАНК», або на картку АТ КБ «ПРИВАТ-БАНК» № 5168 7456 0671 2468, отримувач ГОНТАР В. О., контактні телефони:

+380685412838, +380632634942.

Прес-група ДМОВА УСВА.

Соціальний захист

ПОРАНЕННЯ НА ФРОНТІ: РОЗМІР ВИПЛАТ

У РАЗІ ПОРАНЕННЯ за вами зберігається виплата грошового забезпечення.

Раджу весь час лікування перебувати на зв'язку із командиром. Власний досвід показує, що це дозволяє запобігти проблемам із виплатами. Тож якщо лікування чи відпустка триває понад чотири місяці, треба повідомити військову частину – надати відповідні документи (довідку з медичного закладу, рішення ВЛК).

Якщо зазнав поранення, пов'язане із захистом Батьківщини, передбачена додаткова винагорода у розмірі до 100 000 гривень на місяць.

Виплачується:

1. Під час перебування на стаціонарному лікуванні (в тому числі і за кордоном).

2. Під час відпустки для лікування в разі важкого поранення. Ступінь поранення обов'язково має бути прописаний у висновку ВЛК.

У разі, якщо отримав не поранення, а «бойову» травму, то також виплачується додаткова винагорода.

Підставою для виплати 100 тисяч є довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва). Там має бути вказано, що

З власного досвіду можу сказати, що, перебуваючи у госпіталі чи лікарні, далеко не одразу задаєшся питанням про те, що мають виплатити у разі поранення, адже виникає чимало запитань більш важливих: що із побратимами, які, можливо, також були поранені, що зі зброєю та спорядженням, бо це «інвентарка», яку потрібно здавати, а також як бути із документами тощо... Тож спробуємо розібратись, на які види виплат можна розраховувати та за яких обставин.

травма/поранення пов'язані із захистом Батьківщини, а військово-службовець був у засобах індивідуального захисту, не вчиняв кримінального правопорушення, не намагався сам собі нанести тілесного ушкодження і не перебував у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння. Всі перелічені пункти є підставою для не виплати додаткової винагороди.

Якщо додаткова винагорода після поранення не виплачується, то треба написати рапорт на ім'я командира щодо включення до наказу про виплату додаткової винагороди і додати до цього рапорту копію довідки про поранення.

Одноразова грошова допомога

Така допомога передбачена тим, хто отримав інвалідність, або

частково втратив працездатність. Її розмір залежить від встановленої групи інвалідності та прожиткового мінімуму для працездатних осіб, який переглядається кожного року.

З 1 січня 2024 року прожитковий мінімум для працездатних осіб – 3 028 гривень.

Якщо інвалідність настала внаслідок поранення, отриманого під час виконання обов'язків військової служби, то встановлено такі розміри виплати в 2024 році:

- інвалідність першої групи – 1 211 200 грн;
- інвалідність другої групи – 908 400 грн;
- інвалідність третьої групи – 757 000 грн.

Одноразова допомога надається не лише у випадку поранення під час виконання

обов'язків військової служби, а й тим, хто отримав інвалідність під час проходження військової служби внаслідок захворювання або травм.

Розмір допомоги також залежить від встановленої групи інвалідності.

- інвалідність першої групи – 363 360 грн;
- інвалідність другої групи – 272 520 грн;
- інвалідність третьої групи – 211 960 грн.

Передбачається одноразова допомога у разі часткової втрати працездатності. Медико-соціальна експертна комісія має встановити ступінь втрати працездатності у відсотках. Від встановленого ступеня визначатиметься розмір виплат.

Для військовослужбовців, які частково втратили працездатність через поранення (контузії, травму або каліцтво), захворювання під час виконання обов'язків військової служби, базовою сумою, від якої рахуватиметься розмір виплати, є 211 960 гривень.

Приміром, якщо МСЕК встано-

вила вам 20% втрату працездатності, то розмір одноразової допомоги становитиме 42 392 грн.

Обмежено придатний/непридатний після поранення

Якщо після поранення (контузії, травми або каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини, тебе визнали обмежено придатним або непридатним із переглядом через 6-12 місяців, та вивели у розпорядження, то:

- протягом двох місяців тобі мають виплачувати грошову забезпечення за останньою займаною посадою;
- після двох місяців у розпорядженні має виплачуватись додаткова винагорода – 20100 гривень.

Додаткова винагорода має виплачуватись до закінчення перебування у розпорядженні.

Порада: зберігайте усі медичні документи (форма № 100, висновки ВЛК, МСЕК, довідка про обставини поранення тощо). Без них потім довести своє право на виплати буде дуже проблематично!

Олександр МАРЧЕНКО, АрміяInform.

Про роль традиції в арміях світу та формування українського нарративу нації-переможця запитуємо у військового історика Василя Павлова.

— Як в інших арміях світу присвоюють почесні найменування?

— Ми не можемо говорити про пряму практику присвоєння почесних найменувань. Кожна країна має свою власну традицію, яка є змінна. Наприклад, у США є традиція присвоєння почесних найменувань не військовим частинам, а місцям постійної дислокації. В принципі, дуже проста практика. Форт Беннінг, наприклад, став фортом Мур. Усі знакові їхні військові частини знають в усюм світі виключно за номером. Будь-якому фахівцю з воєнної історії скажи: «Велика червона одиниця» або «Клекотливі орли», він знає, про що йде мова. Це військові частини, яким почесне найменування не потрібне.

Так само у Великій Британії, у країнах Британської Співдружності, в Канаді, наприклад. Є територіальні назви полків, які традиційні кілька століть, вони не потребують нічого іншого додаткового.

Наближче до нас Польща. Поляки від моменту відходу від Радянського Союзу в 1989 році почали відродження власних національних традицій. Є кілька наказів міністра оборони Польщі про відродження національних традицій. З них найбільш ґрунтовний — це наказ 2004 року, який стосується регламентування процесу передачі тяглості військових частин, що існували в різні часи незалежності Польщі, сучасним військовим частинам. Там є й іменні військові частини, і територіальні військові частини.

Так само у Литві, наприклад, є військові частини, навчальні центри на честь великих литовських князів, великих гетьманів. Як бачимо, це для нашого регіону стала традиція.

Але я думаю, що ця війна дуже

чесне найменування «Галицька», 81-й окремії аеромобільної бригаді — почесне найменування «Слобожанська», 95-й окремії десантно-штурмовій бригаді — почесне найменування «Поліська» і 79-й окремії десантно-штурмовій бригаді — почесне найменування «Таврійська».

Тут, дійсно, є номери, які є по-родженням і продовженням радянської традиції, а є номери, які

складний елемент. Наприклад, Німеччина — це єдина держава в світі, збройні сили якої мають офіційний документ під назвою «Традиції». І цей документ є надзвичайно цікавий, надзвичайно ґрунтовний. Щоб розуміти значення цього документа, я назву прізвище людини, яка його підписала. Це Урсула фон дер Ляєн, яка на той момент була міністеркою оборони ФРН.

ції. Ми формуємо свої традиції. Тобто є українська традиція дуже довга, яку ми можемо прослідкувати і відчутти її від козацьких часів. Вона прослідковується в побуті, в звичаях, в якихось обрядовостях. Традиційність Української Народної Республіки не закріпилася. Українська Повстанська Армія — це регіональна історія при всій до неї повазі. Відповідно, на більшу частину України має вплив, скажімо так, традиційний радянський нарратив, до якого звикли, для певної частини суспільства він є прийнятним.

Але суспільство природним шляхом оновлюється. Одні люди відходять зі своїми бекграундами, зі своїми традиціями, інші люди приходять. Поступово змінюється і традиція. Так само нашій військовослужбовцям вже дуже довгий час перебувають за кордоном. Вони бачать, як це відбувається. Тож ми маємо сформувати не шароварну традицію скиглення і плачу, в якій у нас все це перетворюється — можуть на мене ображатися хто завгодно, а нову традицію української героїки. Тому що будь-яка церемонія вшанування пам'яті військовослужбовців у наших країнах-партнерах є не менш щемливою, ніж в нас. Вона просто ґрунтується абсолютно на інших принципах. Наприклад, американська традиція — це традиція вшанування, традиція спадковості, традиція передачі.

У нас, на превеликий жаль, треба насолодитися власним горем. Упитися ним просто до скінчення. А потім ще й вимагати собі певну кількість пільг.

А ми маємо українську споконвічну традицію туги і нереалізова-

(Закінчення на 7-й стор.)

ТРАДИЦІЇ В АРМІЯХ СВІТУ ЯК ПРИСВОЮЮТЬ ПОЧЕСНІ НАЙМЕНУВАННЯ В США, ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА ПОЛЬЩІ

багато чого змінить у цьому процесі і вже змінює. І з часом, я сподіваюся, що просвітництво навіть в такому важкому суспільстві, як українське, воно все ж таки перемагає. І ми сформуємо ідентичність нашого війська більш адекватно, тому що не завжди є потреба називати військову частину іменем когось. Ми бачимо це і на прикладі наших військових частин. Наприклад, військові частини, які знають усі, це бригади десантно-штурмових військ. Фактично вони відомі за номерами, які настільки в доброму розумінні пафосні, що почесне найменування їх потішить, але за великим рахунком нічого не змінить. Бо 95-а залишилася 95-ю, 79-а — 79-ю, 80-а, 81-а...

Тим не менше, 22 листопада з нагоди Дня Десантно-штурмових військ ЗСУ Президент України Володимир Зеленський присвоїв цим чотирьом бригадам почесні найменування. 80-й окремії десантно-штурмовій бригаді — по-

надавалися тільки для того, щоб заповнити якісь певні клітинки. Хоча номери є надзвичайно важливими. Якби ми не потрапили в ситуацію теперішньої війни, то, можливо, їх слід було б замінити. Але зараз, при всій моїй антирадянській налаштованості, я б не радив жодному військовому керівнику чи політичному діячу навіть вести мову про зміну нумерації. Кожен піксель, кожна цяточка цифри, яка є номером, вона полита вже такою кількістю крові... Хоча б через повагу до тих людей, які загинули під цим номером, їх слід залишити. Або вже після завершення війни, коли ми перейдемо до повноцінного реформування Збройних Сил України, тоді вже, можливо, будуть сформовані військові частини, які просто за польською традицією (я навмисно її навів) переймуть на себе традиції та тяглість частин, які існували до них.

Можемо говорити про різні армії, але традиції — це дуже

Цей документ для нас є надзвичайно важливим, тому що описує, як слід працювати з історією збройних сил держави, яка пережила період імперії, яка пережила період тоталітаризму, яка пережила період поразки. І там дуже чітко сказано, що історія Бундесверу починається в 1955 році. Все, що є до 55-го року, яким би воно не було, це просто історія. Це історія чого завгодно, але це не історія Бундесверу. І Бундесвер навмисно відсік від себе традиції Рейхсверу, традиції Вермахту, традиції Народної армії НДР.

Рано чи пізно у нас з'явиться подібний документ, яким буде чітко визначено, ким ми є, а ким ми не є. Це надзвичайно важливо, тому що є певні моменти, певні речі, які мають бути занотовані.

— **Наскільки Україна зараз переймає традиції інших держав?**

— Я вам тут дуже просто скажу. Ми не переймаємо нічиєї тради-

Наше здоров'я

«ХВОСТАТІ ЛІКАРІ»

Собаки і коні зцілюють пацієнтів військового госпіталю

Група лікарів і фахівців реабілітаційної команди одного з госпіталів ЗСУ в співпраці з волонтерами започаткували реабілітацію поранених українських бійців за допомогою іпопівенції та каністерапії.

НЕЩОДАВНО відбувся перший виїзд для занять на локації. Сеанс з іпопівенції провели на території стайні неподалік Харкова. На ньому побувала кореспондентка АрміяІnform Оксана Іванець, яка сфотографувала й розпитала в організаторів про те, як коні і собаки можуть допомогти українським захисникам, котрі проходять лікування.

За словами представниці ГО «ХАробіст» Марії Волкової, яка допомогла організувати захід для пацієнтів шпиталю, сеанси спілкування з конями для військових громадська організація проводить вже десять місяців. Іпопівенція — це модель терапевтичної взаємодії між людиною і конем, яка об'єднує різні види контакту, що мають психотерапевтичний потенціал.

До великої війни пацієнтами стайні були переважно діти. Потім сюди приїздили бійці, які поверталися до Харкова на ротацію. Тепер тут запроваджується програма для поранених бійців.

Через війну, руйнування, смерті й поранення побратимів наші захисники і захисниці дістають як фізичних, так і психоло-

гічних травм, — каже Марія Волкова і уточнює, що мова йде про посттравматичний стресовий розлад, депресії та панічні атаки — це найчастіші явища, з якими військові повертаються з передової.

— Під час взаємодії з конями — це і годування, і чищення тварин, і просто обійми, і катання верхи — у них з'являється можливість переключити емоції від війни, заземлитися і відчуття себе тут і зараз. Стабілізується сон, змінюється настрій, з'являється радість, хлопці і дівчата кажуть, що нібито занурилися в дитинство, — пояснює вона.

Справді, спостерігаючи за обличчями пацієнтів шпиталю, ми помічаємо, що вони буквально світлішають, з'являються усмішки, а замість розмов про війну все частіше звучать запитання про коней, їхній спосіб життя, поведінку і характер.

Але коні — це не єдині тварини, які можуть допомагати нашим захисникам. Вже за день пацієнтів військового шпиталю до себе в гості запросив Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді на сеанс кані-

стерапії. Каністерапія — це метод позитивного психосоціального і фізіореабілітаційного впливу на людей, які цього потребують, через спеціально керованих і навчених собак.

Бійців безумовною любов'ю і ласкою реабілітували лабрадор Ася і ретривер Джина. Обидві навчені собаки вже деякий час працюють з дітьми, які через загарбницьку війну росії проти України потрапили у складні життєві обставини. Тепер пацієнтами «хвостатих лікарів» стали й українські військовослужбовці.

За словами каністерапевта Петра, терапевтичні собаки — це такий собі інструмент, який використовується з різними варіантами терапії, виходячи з позитивного впливу тварин на здоров'я людини. А секрет терапії міститься в тому, що собаки неупереджено ставляться до людей, дарують відчуття дотику й прихильності.

— Для наших захисників і захисниць взаємодія із собакою має велике значення, адже далеко від дому, в окопах, з ними поруч майже завжди перебувають саме собаки. Вони попереджають про небезпеку, виступають друзями, яким наші воїни довіряють більше,

ніж людям, своєю присутністю «примушують» про них піклуватися, — каже він. Саме тому під час каністерапії розвивається особистість людини, розкриваються почуття та емоції, прискорюється процес соціальної адаптації.

Зі свого боку лікар-невролог військового шпиталю Іван пояснює ефект анімалотерапії з медичної точки зору.

— Спілкування з тваринами підвищує рівень гормону любові — окситоцину, а також серотоніну та дофаміну. Це вплив на психоемоційний компонент через гормональний механізм. З боку фізичної терапії та реабілітації — під час вер-

хової їзди м'язи мають бути розслаблені, що досягається завдяки покращанню аутоконтролю тіла самими пацієнтами та хвилеподібними рухами коня, — пояснює він.

Якщо в пацієнта наявна периферична нейропатія (пошкодження функції нерва, внаслідок чого страждає функція м'язів), то кінна виїздка стимулює залучення уражених м'язів й відповідно сприяє покращанню їхніх функцій.

— У Європі та світі використовують догму для такого ефективного та доказового підходу «use it or lose it» (використовуй це або втрач це), — зазначає Іван.

ЯКІ ПОСЛУГИ МОЖУТЬ ОТРИМАТИ ВЕТЕРАНИ У СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ?

У рамках співпраці з Національною службою здоров'я України Мінветеранів роз'яснює ветеранам і ветеранкам які послуги можна отримати у сімейного лікаря за Програмою медичних гарантій і які цивільні медичні заклади мають договір із НСЗУ.

Вхідними воротами до отримання медичних послуг для ветеранів, як і для всіх українців, є сімейний лікар. Звернувшись до нього, можна отримати низку послуг, які надаються за пакетом «Первинна медична допомога»:

- діагностика та лікування поширених інфекційних, неінфекційних і хронічних хвороб, травм, отруєнь, патологічних і фізіологічних станів;
- направлення на аналізи (загальний аналіз крові, сечі, глюкози, холестерину);
- направлення на дослідження (ЕКГ, пікфлоуметрія/спірометрія, отоскопія, офтальмоскопія, вимірювання гостроти зору);
- направлення до вузькопрофільних спеціалістів;
- направлення на швидкі тести (зокрема, ВІЛ, гепатити В і С);
- призначення та виписка рецептів для отримання засобів і виробів за програмою «Доступні ліки»;

- консультація щодо підтримки ментального здоров'я, проведення скринінгу та за необхідності направлення до психіатра;

- виявлення ризику виникнення неінфекційних захворювань (серцево-судинних, онкологічних, хронічних респіраторних, діабету);

- профілактика і діагностика соціально-небезпечних хвороб (ВІЛ, туберкульоз, гепатити, інфекції, що передаються статевим шляхом тощо);

- окремі послуги паліативної допомоги (зокрема, оцінка стану, виписування рецептів на знеболювальні).

Повний перелік послуг — на сайті НСЗУ.

Підстави для отримання послуг ветеранами і ветеранками: декларація, закрита з обраним лікарем; самозвернення при невідкладному стані (незалежно від наявності декларації).

Важливо! Доплачувати за послуги сімейного лікаря, які входять до пакета «Первинна медична допомога», не потрібно! Якщо лікар вимагає кошти — скаржтеся керівнику закладу або НСЗУ на «гарячу лінію» 16-77.

Наша історія

ПРЕДСТАВНИК Прем'єр-міністра Афганістану Джаріє висловив подяку МЗС Ірану за організацію зустрічі та можливість зустрітися з представниками України. Наявність військовополонених і невирішеність цієї проблеми – результат негативного ставлення СРСР до об'єктивних процесів в Афганістані.

Нам приємно чути, що Україна висловлює своє співчуття з приводу того, що сталося, і ми беремо до уваги, що Україна сама стала жертвою цього конфлікту. Враховуючи позитивні зрушення в Україні, ми вирішили обговорювати зазначені питання та сподіваємося, що між нашими країнами будуть добрі стосунки. Поки що ми готові говорити про звільнення двох військовополонених, інших українських військовополонених ми не маємо.

Джаріє наголосив, що афганська сторона докладе зусиль для з'ясування долі інших військовополонених, які є у списку, переданому українською стороною, і у разі надходження такої інформації повідомить іранську сторону. Щодо двох згаданих військовополонених, афганська сторона могла б говорити про терміни їхнього звільнення, оскільки для Афганістану важливі добрі відносини з Україною.

Представник Прем'єр-міністра Афганістану заявив, що військовополонені, про яких йдеться, не мають інформації про ті позитивні зміни, які сталися в Україні. «Вони нам не вірять», – сказав він і запропонував, щоб один представник української делегації у супроводі представника Ірану здійснив поїздку до Афганістану з метою переконати військовополонених повернутися на Батьківщину.

Представник МЗС Ірану наголосив, що співробітники МЗС доклали всіх зусиль у переговорах з паном Джарієм, щоб переконати його у необхідності звільнити військовополонених. Іранська сторона розуміє, яку негативну реакцію та які почуття викличе в афганської сторони сама постановка цього питання. Водночас необхідно враховувати, що проблема військовополонених має загальнолюдський характер, вона не може бути предметом політичних ігор чи політиканства. Це питання потрібно вирішувати відверто. Афганістан дотримується такої самої точки зору. Іран вважає, що процес, який розпочався, буде успішно завершений. Гарантією цього є взаємоповага сторін. Представник Прем'єр-міністра Афганістану заявив, що крім двох згаданих військовополонених інших українських військовополонених афганська сторона не має. Будь-яку корисну інформацію буде надіслано українській стороні.

Посол А. А. Озадовський поставив питання щодо наявності в афганської сторони інформації про інших військовополонених, які є в переданому списку.

Афганський представник наголосив, що в угрупованнях, якими керує Г. Хекматіяр, інших полонених, прізвища яких вказано у списку, немає. Інформація про долю інших військовополонених також немає. Проте, виходячи з дружніх почуттів, буде вжито заходів щодо отримання такої інформації.

А. А. Озадовський попросив назвати прізвища двох військовополонених, які могли б бути звільнені.

Джаріє повідомив, що прізвища цих військовополонених – Виродів і Дубина. Він зазначив, що для повернення цих двох військовополонених немає перешкод. Афганістан не висуває жодних умов для їхнього звільнення. Але ці люди прийняли іслам, відповідно до законів ісламу ніхто не може примушувати людину проти її волі обирати місце проживання. Військовополоненим повідомили, що Україна звернулася з про-

ханням про їхнє повернення. Проте переконати їх поки що не вдалося. В останні дні існування Радянського Союзу з одним із цих військовополонених зустрічався колишній Віце-президент О. Руцькой в Ісламабаді та вмовляв його повернутися. Військовополонений відмовився. Але останнім часом з'явилися підстави вважати, що військовополонені можуть бути звільнені та повернутися на Батьківщину.

Представник Ірану запропонував визначити дату зустрічі із військовополоненими.

Представник Прем'єр-міністра Афганістану зазначив, що афганська сторона хо-

дуть на зустріч із військовополоненими за таким розкладом: 10 листопада Тегеран – Карачі, 11 листопада – Карачі–Пешавар, 12 листопада – Пешавар–Кабул. Повернення делегації планується здійснити зворотним маршрутом, починаючи з 12 листопада.

9 листопада делегація України мала зустріч і детальну бесіду з начальником Головного управління країн СНД і Кавказу МЗС ІРІ Мортезою Банком та іншими керівниками цього структурного підрозділу.

М. Банк зазначив, що хотів би детальніше обговорити питання, пов'язані з організацією програми офіційного візиту до

між двома країнами. На думку української сторони, переговори під час візиту до Ірану міністра закордонних справ А. М. Зленка мають сконцентруватися на політичних питаннях і співпраці на міжнародній арені.

Запропонований перелік тем для обговорення стосується значною мірою інших міністерств і відомств, наприклад Міністерства енергетики, делегація якого зараз перебуває в Ірані, Міністерства оборони тощо. Вочевидь, частину питань треба буде вирішувати із нею. Значну кількість проблем можна буде вирішити і під час візиту до Ірану виконувача обов'язків Прем'єр-міністра Ю. Л. Звягільського. Звичайно, це не знімає можливості обговорити окремі аспекти під час візиту міністра закордонних справ.

Українська сторона хотіла б отримати проекти консульських угод і угод з питань культурної співпраці. Враховуючи головування Ірану в групі країн Азії, можна було б обговорити питання діяльності ООН і майбутнього устрою цієї організації. З огляду на складність питань економічного характеру МЗС передасть їх для опрацювання іншим міністерствам. Таким чином, у ході перших переговорів не буде необхідності торкатися такого досить широкого кола проблем. А. А. Озадовський акцентував увагу іранської сторони на тому, що візит міністра закордонних справ відбудеться лише у разі успішного проведення спеціальної місії в Ірані та її роботи у Кабулі.

М. Банк запевнив українську сторону в тому, що іранська сторона сподівається на успіх роботи спеціальної місії України та надає запланованій акції надзвичайного значення.

В. І. Аблазов зазначив, що в ході переговорів афганська сторона трічі наголосила, що у військових угрупованнях, які перебувають під контролем ІПА, українських полонених більше немає. Поняття національної приналежності за умов полону є розмитим. Українська сторона завжди виходила з того, що запланована акція не може бути предметом політичної гри й звільнення військовополонених не може здійснюватися за принципом національного підходу. Є єдиний загальногуманний принцип щодо військовополонених. Тому запланована операція набагато виграла б, якби афганська сторона на додаток до двох згаданих колишніх військовослужбовців, українців за походженням, звільнила б також полоненого будь-якої іншої національності. Це зняло б будь-які звинувачення з боку певних кіл.

І. А. Беттяр запропонував іранській стороні опрацювати можливість організації додаткової зустрічі з представниками афганської сторони й проведення другого раунду переговорів.

У відповідь М. Банк зазначив, що звільнення військовополонених позитивно вплине на світову громадськість. Ця акція стане прикладом для інших і викличе певну конкуренцію серед об'єднань моджахедів. А військовополонені у разі повернення самі стануть джерелом позитивної інформації. Інші держави, які здобули незалежність, проявлятимуть велику активність і турбуватимуться про своїх громадян, які потрапили в полон. Акція О. Руцького мала надзвичайно негативний вплив на процес визволення військовополонених. Тому потрібно розробити відповідні заходи. Якщо наш досвід виявиться успішним, то й інші країни звертатимуться до нас, до Ірану. М. Банк дав згоду повідомити Джаріє, представника Прем'єр-міністра Хекматіяра, про додатковий раунд переговорів.

(Далі буде).

ДОВГИЙ ШЛЯХ З АФГАНСЬКОГО ПОЛОНУ І БЕЗВІСТІ

(Продовження. Початок у № 1-24, 2023 р., № 1, 2024 р.)

тіла б, щоб процес звільнення військовополонених відбувався якнайшвидше. Але один із військовополонених перебуває в провінції Парван, інший – у провінції Баглан. Він запропонував, щоб зустріч відбулася 11 листопада у Кабулі в штаб-квартирі Прем'єр-міністра Хекматіяра.

М. Банк, представник Ірану, обговорюючи заходи, які мають бути здійснені в ході звільнення військовополонених, зазначив, що після візиту делегації України до Кабулу необхідно буде здійснити другий етап – перевезення військовополонених до Ірану, а після цього до Тегерана зміг би прибути міністр закордонних справ України з офіційним візитом, на завершення якого Дубина та Виродов відбули б з ним в Україну. Церемонія передачі військовополонених могла б відбутися за два тижні після зустрічі в Кабулі, приблизно 24 листопада.

Представник Афганістану підтвердив, що військовополонені можуть бути доставлені до Ірану через 15 днів після кабульської зустрічі. Він наголосив, що проведення операції зі звільнення військовополонених стало можливим лише внаслідок позитивних зрушень, які мають місце в Україні, та дружніх зв'язків України з Ісламською Республікою Іран. Джаріє висловив сподівання, що після цієї гуманної акції розпочнеться широка співпраця між Україною та Афганістаном.

Посол А. А. Озадовський звернув увагу на можливість ширшого використання механізмів багатосторонньої дипломатії. Він наголосив, що Україна намагається довести до міжнародної громадськості інформацію про зусилля, які доклало керівництво Афганістану для вирішення питання військовополонених.

М. Банк висловив сподівання, що після візиту міністра закордонних справ України до Ірану будуть встановлені дипломатичні відносини між Україною та Афганістаном. Він відзначив прогресивну роль Ісламської партії Афганістану та її керівника Г. Хекматіяра, який продемонстрував жест доброї волі. Представник Ірану наголосив на важливості збереження конфіденційного характеру переговорів до завершення операції з повернення військовополонених.

Усі учасники переговорів погодилися з пропозицією зберігати конфіденційний характер операції зі звільнення військовополонених до її завершення.

Після додаткових консультацій іранської та афганської сторін було досягнуто домовленості, що представники України виї-

А. А. ОЗАДОВСЬКИЙ.

Ірану міністра закордонних справ України А. М. Зленка та окремі аспекти українсько-іранських відносин. На його думку, українсько-іранське співробітництво має добрі перспективи, але потребує певного імпульсу. Такий імпульс може бути надано під час візиту до ІРІ міністра закордонних справ України А. М. Зленка наприкінці цього місяця. Далі він у тезовому порядку запропонував українській стороні розглянути в ході візиту низку економічних і політичних питань, а також консульські питання й необхідність їх подальшого вдосконалення, обговорити шляхи співробітництва у галузі культури.

Відповідне місце у переговорах мають посісти міжнародні питання. Зокрема, Іран готовий розглянути питання підтримки ініціативи, висунутої Президентом України Л. М. Кравчуком, про скликання міжнародної конференції з світового порядку. Важливо з'ясувати, яку допомогу може надати Іран у проведенні такої конференції. Можливо, вимагають обговорення такі питання як майбутнє ООН, робота деяких комітетів та органів ООН, робота інших міжнародних організацій.

Коментуючи пропозицію представника Ірану, А. А. Озадовський наголосив на наявності широкого спектру співробітництва

Храм душі нашої

ЗАПИСКИ З ПОТЯГУ КРАМАТОРСЬК – КИЇВ

(Закінчення.
Початок у попередньому
номері).

УСИМ ВІДОМІ хрестоматійні фрази подяки Захисникам за життя. Завдяки тим людям, котрі своїми грудьми зупиняють снаряди, у нас є можливість жити в тилу, працювати, відносно спокійно навчатися, планувати на тиждень життя. Завдяки військової стійкості ми маємо змогу для зустрічей, спілкування, дискусій... І що найцікавіше, з того, що помітно, в тилу є можливість для внутрішнього розбрату, ненависті та навіть помсти.

На фронті, які б не були емоції, які б не були обставини, нема цьому місця. Бо всі в одному бліндажі/окопі/укритті.

Виховані на кінематографі та художній літературі, ми інколи сприймаємо війну надто епічно, драматично, динамічно. В таких уявах до мураخ звучить поняття "з таким би в розвідку пішов". Та знову ж таки – все в динаміці.

А фронтове життя трохи інше. Ти 24 години на 7 днів, щоденно, щохвилино живеш у команді. Приміром, 8-15 людей. Це не та мирна позмінна робота, коли вдома відпочив, відволікся від колективу, а потім зміна через зміну.

На фронті теж усе позмінно, але і на «помивці», і на «відпочинку», і на чергуванні, і на бойових – ви весь час разом. Різні за професіями, вподобаннями і характерами люди, але максимально разом. Навіть коли відлучаєшся на 10 хвилин «до вітру», то все одно повідомляєш куди і наскільки йдеш. Бо може бути раптовий обстріл і друзі мають знати, де тебе шукати.

Для фільму – це прекрасна тема дружби.

А от в реальності... Один схильний до хропіння, інший – до тикоту, в третього порушення сну і він кожні 20 хвилин біжить курити, четвертий телефоном освічується коханій, п'ятий – свариться з дру-

жиною за якусь нову покупку вдома, шостий весь час встрягає в будь-яку розмову, бо він «все знає, кругом бував»... Група закінчилась, тому йдемо далі по колу... У першого бронхіт і він весь час кашляє, в другого піднялась температура, бо дві доби по коліна у воді стояв на позиції, третій, затаївши якусь образу, збирається перевестись в інший підрозділ, четвертий не може двох слів зв'язати без трьох матюків, п'ятий в телефоні читає знані молитви... Цей список буденного життя можна продовжувати. І ось в цій маленькій фронтній громаді з шістьох людей мільйон проблем і причин для того, щоб зрозуміти зауваження, посваритись, образитись, почати підвищувати голос й гніваться.

А ще є інші відмінності: лінощі, неухважність, нестаранність, прокол по службі, психологічна, фізична і моральна втома, яка просить вийти назовні криком на всіх і вся... І це мова про маленьку групу людей. В одному укритті/окопі/бліндажі – вся палітра всієї України.

І от саме там нема місця для розбрату, бо всі в одному окопі.

Будь-яка емоційна слабкість відразу покривається сильною стороною побратима, бо завтра ти можеш «психонутти» і твої нерви хтось прикриє своєю внутрішньою силою. У приватних розмовах обговорюються і політика, і релігія, і якісь особистісні теми, але кожен інтуїтивно знає межі. Погугорили, поспорили, назвали свої аргументи, покрили все міцним словом і жартом й продовжили життя 24 на 7. Бо всі в одному укритті.

На фронті нема права на внутрішній розбрат.

У багатьох є мрія в цивільному мирному житті ніколи не зустрічатись з людьми певного психологічного типу, але тут на всіх разом 15 квадратних метрів. Тому свої емоції тримаєш при собі, бо завтра ви разом на бойових і від вашого порозуміння залежить життя обох.

І от виходить, що тилові розбірки, прокльони, звинувачення, обзивання – це тилова розкіш, за яку заплачено кров'ю. Зрозуміло, що твоє відносно мирне життя в тилу має ціну життя полеглого воїна. Але, друже, зауваж, що за твої нерви, психи й прокльони теж покладене життя. Чи не надто висока ціна для таких неблагородних емоцій?

Чи варті твої "викиди злості та жовчі" життя найкращого сина, чоловіка, батька, сусіда?

В одному укритті/окопі/бліндажі всі різні за характером, поведінкою, навіть релігійними уявленнями та вподобаннями.

Але всі тримають себе в руках заради свого життя і життя України. Більше того, на одній облаштованій позиції спільно лежать сухофрукти і вареники від вірян Української Православної Церкви, пряники від Євангельських християн-баптистів, домашні смаколики від парафії Православної Церкви України. Ви не повірите. Всі ці речі однаково смачні для усіх різних за характером бойових побратимів. Тому що пахнуть домівкою і любов'ю.

У тилу ти маєш право і можливість на багато що. Але є речі, на які принципово має бути накладене табу – розбрат з різних причин.

Бачиш чужу ваду чи слабкість – покрив її своєю сильністю. Завтра тебе підтримають. Не відформатують під себе, не стандартизують відповідно до політичної доцільності, а підтримають.

Бо всі ми від 24 лютого 2022 року – в одному укритті/окопі/бліндажі. І називається він – Україна.

Сергій ЮЩИК,
волонтер, настоятель
Афганського храму,
проректор Київської
духовної академії і семінарії.

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ БОЙОВОМУ ПОБРАТИМУ

25 ЛЮТОГО внаслідок удару керованої авіабомби поблизу населеного пункту Залізне Донецької області загинув наш бойовий побратим, ветеран війни в Афганістані, радіотелеграфіст 1-ї радіостанції взводу зв'язку 24-ї окремої механізованої бригади Збройних Сил України солдат

ФІЗЬО

Михайло Миколайович.

Народився Михайло Миколайович 5 березня 1968 року в селі Жнибороди Бучацької громади Чортківського району Тернопільської області.

3 листопада 1986 по грудень 1988 року брав участь у бойових діях в Афганістані.

З початком повномасштабного російського вторгнення Михайло не вагаючись пішов добровольцем на фронт захищати країну, воював на Донецькому напрямку. Він любив життя, але жорстока війна не дала йому зустріти 56-ту весну, лише кілька днів не дожив до свого чергового дня народження. Вдовою залишилась дружина Ганна, сиротами стали дві дочки й син.

Правління Тернопільської обласної Спілки ветеранів Афгані-

стану висловлює щирі співчуття родині, близьким, друзям і бойовим побратимам. Господи, дай сили і витримки родині пережити біль втрати.

2 березня з військовими почесними похоронили мужнього воїна на місцевому кладовищі у його рідному селі Жнибороди.

Герої не вмирають, а відходять на небеса.

Світла пам'ять та царство небесне тобі, бойовий побратиме.

НЕ ЗАБУВАЮТЬ ПОЛЕГЛОГО ЗЕМЛЯКА

У селі Вишнівчик на Тернопільщині члени Теребовлянського відділення Спілки ветеранів Афганістану відвідали могилу на місцевому кладовищі полеглого воїна Мельника Зеновія Володимировича.

САМЕ 12 березня 1981 року, 43 роки тому, прапорщик Зеновій Мельник загинув при виконанні військового обов'язку в Афганістані.

На могилі полеглого воїна бойові побратими запалили лампадки, поклали квіти та спільною молитвою вшанували його пам'ять.

Також ветерани-«афганці» відвідали місцеву школу, де на фасаді встановлено дошки в пам'ять про полеглих в Афганістані випускників Зеновія Мельника та Ореста Гальчука й запалили свічку пам'яті.

Пам'ять про мужніх воїнів-земляків, які загинули в Афганістані, живе в серцях бойових побратимів.

Василь КОГУТ,
перший заступник голови
Тернопільської обласної організації УСВА.

Передплата

Побратиме, це наша з тобою газета!

Газету Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих, районних), спогади, проза і поезія, можна передплатити у пунктах приймання передплати.

Оформити передплату з поточних місяців також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передує передплатному.

Мінімальний передплатний період – один місяць.

Наш індекс – 30224.

Вартість без урахування приймання передплати складає:

на місяць – 14 грн, на три місяці – 42 грн,

на шість місяців – 84 грн.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою. ПРЕС-СЛУЖБА УСВА.

Одна стіна нашого укриття і пташечки миру від учнів недільної школи міста Горохів.

ТРАДИЦІЇ В АРМІЯХ СВІТУ

ЯК ПРИСВОЮЮТЬ ПОЧЕСНІ НАЙМЕНУВАННЯ В США, ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА ПОЛЬЩІ

(Закінчення.
Початок на 5-й стор.)

них змагань, програмі воєн трансформації в героїку виграної війни. І далі можна вже навіть нічого не вигадувати, а взяти нарив ОУН: помсти смерть великих лицарів. Тобто ми в цей момент входимо в зовсім іншу героїку. Це зовсім інший підхід, зовсім інше вшанування, зовсім інший пантеон героїв. Ми відходимо від пантеону жертвості до пантеону звитяги, а від пантеону звитяги ми переходимо до пантеону Перемоги. Ця війна має це зробити.

Війна формує новітню українську ідентичність, війна формує новітню українську політичну націю, відповідно, нова нація має мати нові традиції, нові ритуали, нові церемоніали і так далі. Звісно, все це буде формуватися на чомусь тому, що було в давнині. Але ми маємо відйти від скорботи по програми війнах. Ми

маємо перейти до героїки виграних. І тоді ця парадигма зміниться. Тоді зміниться і процедура вшанування, тоді зміниться і розуміння цього. Але всі мають розуміти, що це не рік і навіть не десять. Ми маємо чітко розуміти, що це буде покоління.

І є ще один момент надзвичайно важливий, що дуже багато дітей, які за останні два роки народилися в Україні – діти українських захисників, які ніколи не бачили своїх батьків. Батьки яких загинули, матері яких загинули. Це вже буде завданням держави і завданням суспільства, як ми розповімо про їх вчинки, про їх героїзм, як ми взагалі про них розповімо. Це вже інша абсолютна розмова про те, як пам'ятати, і як ми пам'ятаємо.

У нас досі в Україні збережений статус дітей війни Другої світової. Вони чомусь є діти війни, хоча це абсолютно радянська тяглість і Україна на себе перейняла фінансову вагу радянських помилок. А

наші діти, які зараз малі й два роки живуть в умовах війни – вони не діти війни. Це є простий нонсенс. Але ми чітко розуміємо, що це будуть не десятки тисяч людей, а це будуть мільйони, які отримують статус дітей війни. Це, відповідно, покладає на державу фінансові зобов'язання.

А далі ми входимо у взагалі дуже складні моменти, що коли почнеться період відновлення України, держава потребуватиме надзвичайної кількості ресурсів. І тоді постане питання, що певні спільноти мають відмовитись від пільг для того, щоб відбудувати державу. І буде дуже велике питання, чи відмовляться. І будь-який політик, який заявить про те, що на такий-то період ми скасуємо всі пільги, він поховає свою політичну кар'єру. Політики будуть на цьому дуже спекулювати. Але це буде доносження нації.

Євген БУКЕТ,
АрміяInform.

Спорт

● ПЕРВОМАЙСЬК (Миколаївська область)

У спорткомплексі «Фрегат» під патронатом міського голови Олега Демченка відбувся турнір з міні-футболу серед юнаків і ветеранів 60+ з нагоди вшанування учасників бойових дій на території інших держав і пам'яті загиблих в Афганістані воїнів-інтернаціоналістів Первомайської міської територіальної громади.

УЧАСТЬ в змаганнях взяли чотири дитячі команди: «Victory», «Торпедо», ДСШ з Арбузинки, ДСШ з Новоукраїнки, а також три дорослі – ветеранські команди Первомайська, Южноукраїнська «Гард», Новоукраїнки.

Очільник Первомайської міської територіальної громади Олег Демченко висловив вдячність за те, що учасники турніру пам'ятають загиблих і шанують подвиг воїнів. А також зауважив на тому, що сьогодні кожен з учас-

ників – переможець. Адже кожен з нас – українець.

Голова Первомайського міського товариства ветеранів Афганістану Володимир Йонга та керівник міської Асоціації футболу Микола Флакей згадали завдяки кому в громаді вдається

● РАТНЕ (Волинська область)

У селищі Ратне відбувся традиційний турнір з волейболу, присвячений пам'яті загиблого в Афганістані Миколи Заліпи й на підтримку Збройних Сил України.

ВЕДУЧА Леся Гаврилук розповіла про короткий та трагічний життєвий шлях нашого земляка Миколи Заліпи. Начальник управління гуманітарної політики Ратнівської селищної ради

Олександр Денисюк побажав учасникам змагань чесної гри та перемоги сильнішим.

Сергій Філіпчук, голова Ратнівської районної ВОСВА, розповів, що на захист нашої держави

проти російського агресора стало понад триста ветеранів Афганістану з Волині. На жаль, одинадцять – загибли. Четверо – Герої України посмертно. Також згадав побратимів з Ратнівщини, які захищають рубежі нашої держави, це Макаревич Валерій (с.мт Заболоття), Корецький Петро (с. Замшани), Пікун Анатолій (с. Писки-Річицькі, ТрО). Звільнилися із лав Збройних Сил України Наход В'ячеслав (селище Ратне), Кухта Юрій (с. Заліси) та Полівода Ярослав (с. Кортеліси).

Перемогу в турнірі святкували лучани, другими стали ратнівчани, бронзовими призерами – команда з Ковеля, четверті – спортсмени села Датинь.

Дякуємо організаторам, учасникам, вболівальникам і Збройним Силам України!

Сергій ФІЛІПЧУК,
голова Ратнівської районної організації ВОСВА.

● КРЕМЕНЕЦЬ (Тернопільська область)

У спортивному комплексі Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка відбувся IX традиційний міжобласний турнір з футзалу пам'яті загиблих на війні в Афганістані у 1984 році воїнів Михайла і Валерія Циганюків і полеглих героїв російсько-української війни.

ПІД ЧАС урочистого відкриття присутні хвилиною мовчання вшанували пам'яті загиблих воїнів.

У турнірі взяли участь 8 команд навчальних закладів з Тернопільської, Львівської та Рівненської областей. Матчі пройшли у напруженій боротьбі, юні спортсмени показали високу майстерність і проявили волю до перемоги.

Третє місце посіла команда ФК «Кременець-Академія», другою була КОЛУФКС із Костополя Рівненської області, а перемогла команда ДЮСШ міста Золочів з Львівської області. Переможці та призери нагороджені кубками,

медалями і грамотами, окремо відзначені по номінаціях кращі гравці.

Турнір пройшов за сприяння та матеріальної підтримки Тернопільської обласної організації Української Спілки ветеранів Афганістану, відділу у справах сім'ї, молоді та спорту Кременецької міської ради та ректорату Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Ветерани-«афганці» Тернопільщини висловлюють щире подяку ректору Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка Ломаківчю Афанасію Миколайовича за надання спорткомплексу та сприяння в організації турніру пам'яті полеглих воїнів.

Василь КОГУТ,
перший заступник голови Тернопільської обласної організації УСВА.

продовжувати розвивати спортивний рух і займатися пропагандою здорового способу життя серед молоді.

Після вітальних слів усі присутні долучилися до хвилини мовчання, вшановуючи пам'яті загиблих воїнів-інтернаціоналістів і усіх героїв, які віддали життя за волю й незалежність України.

Олег Демченко і Володимир Йонга вручили кубки, грамоти і цінні подарунки найкращим спортсменам і призерам турніру дитячих команд. Міський голова передав спортивний інвентар представникам ветеранської команди.

Головними атрибутами змагань традиційно стали тепле спілкування, бойовий настрій і, безперечно, глядачі й вболівальники – з бурхливими емоціями та безкомпромісною боротьбою. Усі учасники турніру отримали заряд бадьорості, натхнення та позитивних емоцій.

● КАМ'ЯНСЬКЕ (Дніпропетровська область)

У комунальному закладі освіти «Лицей №5» імені Г. Романові Кам'янської міської ради відбулася церемонія нагородження переможців змагань з стрільцього багатоборства.

ЗМАГАННЯ присвятили 35-й річниці виведення військ із Афганістану і вшануванню учасників бойових дій на території інших держав. Переможців було нагороджено кубками, медалями та грамотами Кам'янської міської громадської організації «Союз ветеранів Афганістану» УСВА.

Церемонію нагородження провели активісти міської ветеранської організації – ветеран війни в Афганістані та сучасної російсько-української війни Олег Пашин, який очолює шкільний гурток «Джура», і ветеран війни в Афганістані Володимир Кутін.

Олег КАЧУРОВСЬКИЙ,
голова Кам'янської міської громадської організації «Союз ветеранів Афганістану» УСВА.

● ШЕПЕТІВКА (Хмельницька область)

У приміщенні тир професійного ліцею відбувся чемпіонат зі стрільби з пневматичної гвинтівки серед юнаків і дівчат загальноосвітніх шкіл і навчальних закладів Шепетівської міської територіальної громади з нагоди Дня героїв Небесної Сотні.

ДО УЧАСТІ заявлено 13 команд у двох вікових групах. Вправа зі стрільби (ГП-1 мішень спортивна) проходила у положенні сидячи з упором на лікоть, яка включала 3 пробних і 10 залікових пострілів на відстані до цілі 10 метрів.

Призові місця у змаганнях в обох вікових категоріях посіли стрільці Пліщинської гімназії з дошкільним

підрозділом і команда Плесенської гімназії. Варто зазначити, що тренер цих команд – воїн-«афганець» Валентин Гриньов, який свій досвід у вправності з вогневою підготовки передає вихованцям.

Переможці та призери командних змагань нагороджені кубками й грамотами, переможці та призери особистого заліку – медалями і грамотами.

● СИНЕЛЬНИКОВЕ (Дніпропетровська область)

У межах шкільного етапу Всеукраїнських змагань «Пліч-о-пліч всеукраїнські шкільні ліги» і до 35-ї річниці виведення військ з Афганістану в Синельниківському ліцеї № 2 відбулися комплексні змагання з волейболу і фут-залу.

У ЗМАГАННЯХ взяли участь шість команд. Спортивні поєдинки проходили в запеклій і дружній атмосфері. Організатор – адміністрація ліцею, а спонсором є Синельниківське об'єднання ветеранів війни в Афганістані, голова якого Блошенко Ігор Валентинович працює у цьому ж ліцеї вчителем фізичного виховання.

Переможці отримали кубки і медалі, а учасники – грамоти від Синельниківського об'єднання ветеранів війни в Афганістані.

